

เทคนิคและวิธีสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ

Napasin PLAENGSORN

1. บทนำ

การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้ส่งสารจะใช้ทักษะการพูดและทักษะเขียนเพื่อสื่อความหมาย ส่วนผู้รับสารจะใช้ทักษะการฟังและทักษะการอ่านเพื่อเข้าใจความหมาย ทักษะที่ผู้ส่งสารใช้เป็นทักษะที่แสดงออก ส่วนทักษะที่ผู้รับสารใช้เป็นทักษะที่รับรู้ด้วยความเข้าใจหรือตีความ และทักษะการฟังและทักษะการพูดนั้นเป็นทักษะที่แสดงออกด้วยคำพูด ส่วนทักษะการอ่านและทักษะเขียนนั้นเป็นทักษะที่แสดงออกด้วยวิธีเขียน โดยมีองค์ประกอบทางภาษา คือเสียง ศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์เป็นแกนในการสื่อความหมายไปยังผู้รับสาร

การรับรู้สารจากผู้ส่งสารในทักษะการอ่านนั้น ผู้เรียนจะต้องรู้จักกลไกของการอ่าน คือต้องรู้จักสัญลักษณ์ของการออกเสียงหรือตัวอักษรเป็นพื้นฐาน การอ่านจึงเป็นทักษะที่ยุ่งยากซับซ้อน ทั้งนี้เพราะการอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดและความสามารถเพื่อทำความเข้าใจสารที่สื่อมาจากรูปของการเขียน กล่าวคือผู้อ่านกับผู้เขียนจะต้องสื่อความหมายซึ่งกันและกันโดยใช้ข้อความเป็นสื่อ ดังนั้นผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถที่จะเข้าใจและตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายให้ตรงกับจุดประสงค์ของผู้เขียนที่แสดงออกมาทางข้อความนั้นมากกว่าการอ่านตัวภาษานั้นๆ เสียอีก

การสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นในระยะเวลาที่ผ่านมาเน้นการอ่านออกเสียง แผลคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค โดยผู้สอนให้เนื้อเรื่องมาอ่านพร้อมกับคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน อาจจะมีคำถามแบบให้เติมคำเองหรือแบบมีคำตอบให้เลือก ดังนั้นจึงมีข้อจำกัดอยู่ที่ความเข้าใจในระดับประโยคเท่านั้น จึงเป็นการเน้นการทดสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่านมากกว่าจะพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพ การสอนลักษณะนี้ผู้สอนก็ได้เน้นกระบวนการของการอ่านให้ต่อเนื่องอย่างที่ควรเป็น

การฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจหรือการอ่านเอาความ ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องรู้ความหมายของคำทุกคำแต่ต้องใช้ประสบการณ์ความรู้ต่างๆ และการเดาความหมายของคำจากบริบทมาช่วยเพื่อความเข้าใจเนื้อเรื่องและจะต้องรู้จักทำนายความที่จะปรากฏได้ล่วงหน้าอย่างมีแนวทาง และฝึกฝนให้มีความเข้าใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประโยคที่มีข้อมูลสนับสนุนซึ่งกันและกันโดยวิธีวิเคราะห์ภาษาในระดับที่สูงกว่าระดับประโยค เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมประโยคต่างๆ ในบทอ่านเข้าใจเป็นใจความที่มีจุดมุ่งหมายเดียวและมีคุณค่าในการสื่อสารได้

บทความนี้ มุ่งเสนอแนวคิดและทฤษฎีการสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับการสอนทักษะอ่าน จุดประสงค์และขั้นตอนการสอนทักษะการอ่าน วิธีการอ่านและกลวิธีที่ใช้ในการอ่าน การจัดกิจกรรมการสอนทักษะการอ่าน และการวัดและประเมินผลการสอนทักษะการอ่าน

2. แนวคิดและทฤษฎีการสอนทักษะการอ่าน

การสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศมีแนวทางที่นักวิชาการได้มาจากแนวคิด และทฤษฎีที่หลากหลายของการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ในการสอน ดังนั้นผู้สอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นควรเรียนรู้แนวคิดหรือหลักการขั้นพื้นฐานของการสอนทักษะอ่าน และต้องมีการปรับและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสอนโครงสร้างและคำศัพท์ (Structural Reading Approach)

การสอนอ่านด้วยวิธีนี้ถือหลักว่า ถ้าผู้สอนทักษะการอ่านสอนโครงสร้างและคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่องที่อ่านด้วยปากเปล่าให้ผู้เรียนทราบเสียก่อน ผู้เรียนจะอ่านเนื้อเรื่องที่ให้อ่านนั้นได้เร็วกว่า ส่วนการเลือกข้อความที่จะนำมาให้อ่านนั้นยึดหลักโครงสร้างของไวยากรณ์ที่ละชั้น ๆ เป็นหลักและคำศัพท์ที่บรรจุลงในข้อความที่ให้อ่านนั้นก็ต้องใช้ศัพท์ที่ใช้อยู่เสมอ และมีความหมายอยู่ใกล้ตัวผู้เรียนก่อน

การสอนโครงสร้างไวยากรณ์และคำศัพท์นั้นให้สอนด้วยปากเปล่าก่อน วิธีนี้ถือว่าการอ่านภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศนั้น ถ้าผู้สอนไม่สอนออกเสียงให้ถูกต้องก่อนเท่ากับผู้สอนได้สร้างอุปสรรคให้แก่งานสอนอ่าน

2.2 การสอนแบบตรง (Direct Approach)

การสอนอ่านโดยวิธีการแบบนี้ ยึดหลักการทำซ้ำในเรื่องต่าง ๆ ปะปนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการสอนหัวข้อต่าง ๆ ในหลักภาษาคละเคล้ากันไปเรื่องละเล็กละน้อยตามแต่จะนำขึ้นมาสอน โดยส่วนใหญ่จะนำมาจากเนื้อเรื่องที่ให้อ่าน หลักการของวิธีสอนแบบนี้มี 2 ประการคือ

- 1) ให้เลิกใช้แบบแปล โดยใช้ระบบความเข้าใจและการใช้ภาษาแทน
- 2) ให้ถือหลักการทำซ้ำ โดยถือว่าการทำซ้ำ ๆ กันจะทำให้ผู้เรียนจำและนำไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งการทำซ้ำทำให้เกิดความเข้าใจ และการเรียนไวยากรณ์ก็เป็นการเรียนไวยากรณ์เพื่อการเรียนภาษาก้าวคือการเรียนไวยากรณ์เฉพาะเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง ไม่ใช่เรียนเพื่อให้รู้ไวยากรณ์ทั้งหมดของภาษานั้น

2.3 การสอนแบบบริการ (Service approach)

วิธีสอนอ่านแบบนี้ปรับปรุงมาจากการสอนแบบตรง โดยเรื่องที่ให้อ่านนอกจากฝึกความเข้าใจแล้ว ยังได้นำเอาเนื้อหาสาระทางหลักภาษาที่ใช้ในเรื่องที่อ่านนั้นมาอธิบายอย่างละเอียดอย่างละเอียด ดังนั้นตำราเรียนภาษาญี่ปุ่นตามแนวการสอนนี้มักจัดให้แต่ละเรื่องในแบบเรียนแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนแรกเป็นแบบทดสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ส่วนตอนหลังเป็นแบบฝึกหัดสำหรับฝึกฝนเรื่องคำและโครงสร้างของประโยคจากเรื่องที่อ่าน

2.4 การอ่านแบบล่างสู่บน (Bottom-up process)

กระบวนการอ่านแบบนี้เชื่อว่า การอ่านเป็นกระบวนการวิเคราะห์จากบทอ่านสู่สมอง โดยผู้ที่อ่านจะได้รับความหมายจากการวิเคราะห์ที่ตัวอักษรหรือข้อมูลที่ปรากฏ รับรู้และจำแนกคำ กลุ่มคำ ประโยค แล้วถอดรหัสข้อความที่อ่านโดยอาศัยความรู้ด้านคำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างประโยค ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจบทอ่านนั้น

กระบวนการอ่านแบบล่างบนนี้ความเข้าใจของผู้อ่านขึ้นอยู่กับสิ่งที่ปรากฏในบทอ่านเท่านั้น ข้อมูลที่ปรากฏในบทอ่านจะเป็นตัวชี้แนะให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวที่ผู้เขียนเสนอไว้ ดังนั้นถ้าเกิดปัญหาในการอ่านคือไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ ก็อาจจะเป็นเพราะผู้อ่านยังไม่มีความสามารถทางภาษาเพียงพอ จึงไม่สามารถถอดรหัสข้อความที่เขียนไว้ในบทอ่านได้

2.5 การอ่านแบบบนสู่ล่าง (Top-down process)

กระบวนการอ่านแบบนี้เชื่อว่า การอ่านเป็นกระบวนการวิเคราะห์จากสมองสู่บทอ่าน โดยผู้อ่านจะได้ความหมายจากการรับรู้คำ ประโยค และข้อความ และพยายามทำความเข้าใจบทอ่าน โดยการวิเคราะห์จากความรู้และประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับบทอ่าน ตลอดจนความรู้รอบตัวที่สะสมไว้เป็นตัวชี้แนะให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน การอ่านแบบนี้ผู้อ่านได้ความรู้จากบทอ่านเพียงเพื่อเป็นพื้นฐานในการเดาเรื่องราวที่อ่านเท่านั้น แต่อาศัยพื้นความรู้ของตนเองเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความหมายและทำความเข้าใจสิ่งที่อ่าน

2.6 การอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive process)

แนวคิดนี้เชื่อว่า การอ่านเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ โดยที่ผู้อ่านจะใช้ความรู้ทางภาษาในการวิเคราะห์ตั้งแต่ระดับตัวอักษร ความหมายของคำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ จนถึงระดับความสัมพันธ์ระหว่างประโยคและข้อความ ทั้งหมดที่อ่านซึ่งเป็นกระบวนการอ่านแบบล่างสู่บน (Bottom-up process) โดยที่ผู้อ่านอาศัยข้อมูลในบทอ่านเป็นตัวชี้แนะให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ในขณะที่เดียวกันผู้อ่านก็ใช้พื้นความรู้และประสบการณ์ที่สะสมไว้เป็นตัวชี้แนะแนวทางทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นกระบวนการอ่านแบบบนสู่ล่าง (Top-down process) โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้อ่านมีพื้นความรู้ในเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดีก็จะสามารถนำไปใช้ทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านมากขึ้น

จะเห็นได้ว่ากระบวนการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์นี้ ผู้อ่านจะใช้การอ่านแบบล่างสู่บนและการอ่านแบบบนสู่ล่างไปพร้อมๆ กันโดยไม่รู้ตัว กล่าวคือเมื่อใดที่การอ่านแบบล่างสู่บนเกิดปัญหาโดยอาจเป็นความกำกวมของภาษาในบทอ่านหรือความบกพร่องทางภาษาของผู้อ่านการอ่านแบบบนสู่ล่างก็จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว เพราะผู้อ่านสามารถใช้พื้นความรู้มาคาดคะเนเรื่องที่อ่านเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยที่ไม่ละทิ้งความสำคัญของภาษาและตัวบทอ่านแต่อย่างใด แนวคิดนี้จึงได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไปมาจนถึงปัจจุบัน

3. ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับการสอนทักษะการอ่าน

นอกจากแนวคิดและทฤษฎีการสอนอ่านข้างต้นที่ผู้สอนจะต้องตัดสินใจว่าตนจะยึดหลักการใดในการสอน โดยจะต้องบูรณาการแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ และปรับเปลี่ยนตามแนวทางของผู้สอนแต่ละคนต่อไปแล้ว ผู้สอนยังจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสำคัญเกี่ยวกับการสอนอ่านอันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ดังนี้

3.1 การอ่านเป็นการรับรู้ด้วยการมองเห็นด้วยตา

ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องรู้จักสัญลักษณ์ของเสียงและความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและคำแล้วจึงอ่านออกเสียงคำ วลี ประโยคและพัฒนาไปตามลำดับขั้นจนถึงอ่านอนุเลข (Paragraph) อ่านปริเจท (passage) และอ่านงานเขียน (text) ได้ ดังนั้นในการอ่านผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งที่จะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จ 3 ประการคือ

- 1) การมีวัสดุภาวะพร้อมที่จะอ่าน คือจัดเนื้อหาที่นำมาให้อ่านเหมาะกับระดับอายุ
- 2) แรงจูงใจที่จะอ่าน คือให้มีสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการอ่าน
- 3) ความหมาย คือให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่าน

3.2 กระบวนการอ่านเน้นการมีส่วนร่วมในเรื่องที่อ่านอย่างจริงจัง

ผู้สอนต้องไม่ยึดติดกับความคิดที่ว่า การอ่านเป็นทักษะการรับอย่างเดียว กล่าวคือ ผู้อ่านต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เขียน เพราะการอ่านเป็นการอภิปรายร่วมกันโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน จึงมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างภาษา และความคิดในการอ่านคือผู้เขียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาส่วนผู้อ่านแปลภาษาออกเป็นความคิด ดังนั้นจึงถือได้ว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่ผู้อ่านสื่อสารทางความคิดกับผู้เขียน ดังนั้นในการสอนทักษะการอ่าน ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงการเลือกเนื้อหาหรือข้อเขียนที่จะนำมาใช้พัฒนาทักษะการอ่านนอกเหนือไปจากวิธีการ ตลอดจนขั้นตอนที่จะสอนอ่านด้วย

3.3 เรื่องที่นำมาอ่านแต่ละเรื่องต้องใช้วิธีอ่านคนละวิธี

การเลือกข้อเขียนให้ผู้เรียนอ่านนั้น เรื่องที่นำมาอ่านแต่ละเรื่องต้องใช้วิธีอ่านคนละวิธี เช่น บางเรื่องต้องใช้วิธีอ่านเร็วไม่จับรายละเอียด บางเรื่องต้องใช้วิธีอ่านอย่างระมัดระวัง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้อ่านเป็นสำคัญว่าจะอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้และสติปัญญา หรืออ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรืออ่านเพื่อสื่อสารและนำสิ่งที่น่าสนใจไปใช้ต่อไป ดังนั้นข้อเขียนที่นำมาอ่านควรมีหลายรูปแบบ นอกจากนี้ยังต้องเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจที่มีความยากง่ายตรงกับระดับความรู้และภูมิหลังของผู้เรียน โดยอาจให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหาที่เขาสนใจซึ่งจะเป็นประโยชน์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

4. จุดประสงค์และขั้นตอนการสอนทักษะการอ่าน

การสอนทักษะอ่านผู้สอนควรให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับข้อเขียนที่มีลักษณะต่าง ๆ กันทั้งรูปแบบของข้อเขียนประเภทร้อยแก้ว และข้อเขียนประเภทร้อยกรอง ทั้งนี้ผู้สอนควรเน้นการพัฒนาทักษะการอ่านให้แก่ผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนเนื้อหาในบทเรียน โดยก่อนสอนทักษะการอ่านผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการอ่าน ตลอดจนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาให้พร้อมเสมอเพื่ออธิบายหรือตอบคำถามให้ผู้เรียนได้อย่างดี

ดังนั้นการตั้งจุดประสงค์ของการสอนทักษะการอ่าน และการเตรียมขั้นตอนการสอนทักษะการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้สอนต้องทำอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้การสอนทักษะการอ่านประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

4.1 จุดประสงค์ของการสอนทักษะการอ่าน

การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีหลายระดับ และผู้เรียนก็มีจุดมุ่งหมายในการเรียนแตกต่างกัน ดังนั้นจุดประสงค์ในการสอนอ่านจึงแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษาและระดับความสามารถของผู้เรียน ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างจุดประสงค์ของการสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่น ได้แก่

- 1) ให้รู้ตัวอักษรที่ใช้ในภาษานั้นและออกเสียงคำถูกต้อง
- 2) ให้บอกความหมาย และวิธีใช้ศัพท์ใหม่ที่ปรากฏในเรื่องได้
- 3) ให้บอกความหมายทั้งที่กล่าวไว้ในเรื่องและความหมายแฝงในเรื่องได้
- 4) ให้บอกหน้าที่ของประโยคหรือข้อความที่ใช้ในการสื่อสารได้
- 5) ให้รู้ความสัมพันธ์ระหว่างรูปประโยคแบบต่างๆ และความหมายได้

- 6) ให้ตีความหมายประโยคหรือข้อความได้
- 7) ให้บอกแนวคิดของเรื่องได้
- 8) ให้จับใจความสำคัญของเรื่องได้
- 9) ให้นำข้อมูลและสิ่งที่อ่านมาแสดงในรูปอื่น เช่น แผนภูมิ กราฟ ตาราง ได้
- 10) ให้ตอบคำถามเกี่ยวเรื่องที่อ่านได้
- 11) ให้บอกลำดับเหตุการณ์เรื่องที่อ่านได้
- 12) ให้สรุปเรื่องในบทสนทนาหรือข้อความที่อ่านได้
- 13) ให้รายงานเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
- 14) ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

จะเห็นได้ว่า ผู้สอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นสามารถตั้งวัตถุประสงค์ของการสอนได้อย่างหลากหลายตามแต่ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งสถานศึกษาและอาชีพของผู้เรียนด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎี และวิธีการอ่านต่อไป

4.2 ขั้นตอนการสอนทักษะการอ่าน

เนื่องจากทักษะการอ่าน เป็นทักษะที่สำคัญอันจะนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจทั้งในเรื่องที่อ่าน และเรื่องที่เกิดขึ้นรอบตัว การสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะการอ่านที่ดีจึงเป็นสิ่งท้าทายครูผู้สอน ดังนั้นการสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นผู้สอนควรใช้ขั้นตอนการสอนทักษะการอ่าน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตั้งจุดประสงค์

ผู้สอนควรกำหนดจุดประสงค์ทั้งจุดประสงค์นำทางและจุดประสงค์ปลายทาง

ขั้นที่ 2 การดำเนินการสอน

นำจุดประสงค์นำทางในขั้นที่ 1 มาสอนพร้อมตัวอย่างของจริงมาประกอบหรือจะใช้สื่อการสอนมาช่วยก็ได้ โดยเสนอเป็นลำดับ รวมทั้งให้ผู้เรียนหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านได้ โดยมีลักษณะที่เป็นการทำความเข้าใจในบริบทของเรื่องที่อ่านให้ผู้เรียนเข้าใจ และเป็นการให้ความรู้ทางภาษาศาสตร์สังคมพร้อมกันไปด้วย

การสอนศัพท์ยากควรฝึกให้ผู้เรียนหาความหมายของคำศัพท์ใหม่ โดยวิธีเดาความหมายของคำศัพท์ และสำนวนยากจากเนื้อความข้างเคียง หรือสังเกตอุปสรรค บั๊จจัย และรากคำ ตลอดจนดูคำอธิบาย คำจำกัดความ คำตรงกันข้าม หรือตัวอย่างที่เกิดขึ้นในบทเรียนนั้น

นอกจากนี้ยังควรฝึกให้ผู้เรียนรู้จักการใช้คำสรรพนามต่างๆ ที่แทนคำนาม คือคำบ่งชี้บริบท (文脈指示語—こ・そ・あ・ど) ตลอดจนฝึกทักษะการใช้คำเชื่อมความหมายของประโยคและย่อหน้าที่มีความหมายต่าง ๆ กัน เช่น *それで、ところが、それから、つまり、なぜなら、とくに* เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การฝึกอ่าน

เป็นขั้นตอนที่ตรงกับจุดประสงค์ปลายทางที่กำหนดไว้ คือผู้เรียนลงมืออ่านเอง ทำความเข้าใจกับบทอ่านนั้นโดยอาศัยความรู้ความสามารถทางภาษาศาสตร์ที่ได้เรียนแล้วในขั้นที่ 2 มาใช้ตีความ จับใจความสำคัญ ตลอดจนรายละเอียดที่จำเป็น โดยการฝึกอ่านอย่างละเอียดโดยมีผู้สอนให้คำแนะนำ แก้ไขและเสริมแรงอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 4 การถ่ายโอน

ในขั้นนี้ผู้เรียนจะมีอิสระในการพูดหรือเขียน เป็นการฝึกการสื่อสารที่นอกเหนือไปจากจุดประสงค์ปลายทางที่ตั้งไว้ เพื่อนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันและเป็นพื้นฐานสำหรับเรียนทักษะอื่นๆ ต่อไปได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

5. วิธีการอ่านและกลวิธีที่ใช้ในการอ่าน

เมื่อผู้สอนกำหนดจุดประสงค์ที่จะสอนอ่านและทำความเข้าใจขั้นตอนการสอนอ่านแล้ว สิ่งที่จะต้องทำต่อไปคือเลือกวิธีการอ่านที่เหมาะสมและจะเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนมากที่สุดด้วย วิธีการอ่านและกลวิธีที่ใช้ในการอ่านมีรายละเอียดดังนี้

5.1 วิธีการอ่าน

การสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่น ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนได้อ่านหลาย ๆ วิธี เพราะงานเขียนหรือหนังสือแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์การอ่านต่างกัน และทักษะที่ใช้อ่านก็แตกต่างกันด้วย วิธีอ่านมีอยู่หลากหลายวิธีการแต่ที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปมีดังต่อไปนี้

1) การอ่านแบบคร่าว ๆ (Skimming)

การอ่านแบบคร่าว ๆ คือการอ่านแบบเปิดผ่านไปอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกฝนให้ตั้งคำถามไว้ในใจก่อนเริ่มอ่าน กล่าวคือผู้จุดประสงค์ของเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านต้องรู้จักใช้ชื่อเรื่อง หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยให้เป็นประโยชน์ ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนให้รู้จักการทำนายความข้างหน้า การเลือกจับใจความ และทำให้สามารถอ่านได้เร็วขึ้น

การอ่านวิธีนี้จะช่วยเสริมการอ่านประเภทอื่นให้เร็วขึ้น เพราะได้ภาพรวมของหนังสือแล้ว เช่น เมื่อใช้การอ่านแบบคร่าว ๆ สืบหาหนังสือก่อนการอ่าน เราจะทราบถึงชื่อเรื่อง ผู้แต่ง ความยาวของเรื่องแหล่งที่พิมพ์ วัน เดือน ปีที่พิมพ์ และโครงสร้างของเรื่อง เป็นต้น

วิธีการอ่านแบบคร่าว ๆ ทำได้ดังนี้

- (1) อ่านที่หัวข้อใหญ่ แล้วกวาดสายตาไปตามหนังสืออย่างรวดเร็ว
- (2) อ่านที่หัวข้อย่อยของย่อหน้า
- (3) ขณะอ่านตามข้อ (1) และ (2) ให้ข้ามรายละเอียดของเนื้อเรื่อง และพยายามหาใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าใจความสำคัญของย่อหน้ามักอยู่ประโยคต้นหรือประโยคท้าย
- (4) อ่านบทนำและประโยคนำของย่อหน้าใหญ่ ๆ และอ่านย่อหน้าสุดท้ายหรือตอนสรุป

2) การอ่านแบบรวดเร็วเพื่อเก็บความคิดที่สำคัญ (Scanning)

การอ่านด้วยวิธีนี้ ผู้อ่านจะไม่สนใจข้อมูลหรือรายละเอียดที่ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งซึ่งต้องการในขณะนั้น แต่จะหาข้อมูลโดยเฉพาะเจาะจงในเรื่องที่ต้องการ เช่น วันที่ ตัวเลข สถานที่ ซึ่งเป็นวิธีการอ่านที่ใช้อัตราความเร็วสูงมาก จึงใช้สำหรับอ่านเพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ จากแหล่งข่าวสาร หรือส่วนอ้างอิง เช่น ดัชนี ค้นคำในพจนานุกรม ค้นรายชื่อในสมุดโทรศัพท์ เป็นต้น ผู้สอนต้องฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักหัดอ่านด้วยวิธีนี้ไปพร้อมกับวิธีการอ่านแบบคร่าว ๆ โดยเลือกบทเรียนที่

ช่วยในการฝึก เช่น ข่าวนในหนังสือพิมพ์ และโฆษณาสินค้าต่าง ๆ ผู้เรียนจะรู้จักจับใจความสำคัญโดยละเว้นการอ่านแบบแปลคำต่อคำ

วิธีการอ่านแบบนี้ มีขั้นตอนดังนี้

- (1) สำนวญข้อความที่อ่านทั้งหมด โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง เช่น เรียงตามตัวอักษร ตามลำดับเวลาหรือหน่วยความคิด โดยผู้อ่านต้องเข้าใจและรู้ว่าตนเองต้องการถามอะไร
- (2) จับใจความสำคัญที่เป็นหลักใหญ่ หรือคำพูดที่จะนำไปสู่ข้อมูลที่ต้องการ
- (3) ในขณะที่อ่านไปอย่างรวดเร็วให้อ่านเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการเท่านั้น และไม่สนใจประเด็นอื่น ๆ การอ่านโดยอาศัยชื่อเรื่องย่อหน้า และประโยคสำคัญ จะทำให้รู้ว่าข้อมูลที่ต้องการอยู่ที่ไหน ให้อ่านส่วนนี้โดยตลอด ข้อมูลที่ได้อาจอยู่ในรูปของคำ ตัวเลข และการวัดตามมาตราส่วนต่าง ๆ
- (4) ใช้อัตราความเร็วในการอ่านสูงมาก

3) การอ่านเพื่อหารายละเอียด (Receptive reading)

ผู้เรียนจะต้องเข้าใจข้อเขียนทั้งใจความสำคัญและรายละเอียดปลีกย่อยแต่ไม่ได้หมายถึงจะต้องเข้าใจคำทุกคำ เนื่องจากข้อเขียนแต่ละข้อย่อยมีรายละเอียดปลีกย่อยที่อยู่ในระดับที่สำคัญไม่เท่ากัน ซึ่งต้องอ่านอย่างระมัดระวัง หนังสือหรือบทความที่จะต้องอ่านแบบนี้มักไม่ค่อยมีหัวข้อหรือหัวเรื่องที่จะแนะนำให้ผู้อ่านทราบแนวทางของผู้เขียน

4) การอ่านเชิงวิจารณ์ (Critical reading)

ทักษะการอ่านแบบนี้เป็นทักษะที่ยากที่สุด และควรใช้ในการอ่านระดับสูงขึ้นไป เพราะผู้อ่านจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อข้อเขียนที่ตนอ่านโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่มาสนับสนุนหรือโต้แย้งต่อข้อเขียนนั้น ๆ การอ่านระดับนี้ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสอภิปรายแสดงความคิดเห็นหลังการอ่าน ซึ่งเป็นลักษณะที่ผู้อ่านมีปฏิกิริยาต่อข้อเขียน มิใช่การอ่านแบบไม่มีปฏิกิริยาต่อข้อเขียน

5.2 กลวิธีที่ใช้ในการอ่าน

การสอนอ่านภาษาญี่ปุ่นที่ตีมิใช่เพียงแต่อ่านออกเสียงได้ถูกต้องหรืออ่านได้รวดเร็วเท่านั้น แต่ต้องสอนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านและรู้จักเลือกใช้กลวิธีที่เหมาะสมด้วย ดังที่บัณฑิต จิตวิโรจน์ (2549: 71-72) ได้แบ่งกลวิธีที่ใช้ในการอ่านออกเป็น 2 ระดับ คือ

1) กลวิธีทั่วไป (general strategy)

ผู้อ่านจะใช้กลวิธีนี้ในการรวบรวมรายละเอียดของข้อความ เพื่อใช้เป็นข้อมูลทำความเข้าใจการอ่านข้อความสั้น ๆ กลวิธีนี้สามารถแบ่งย่อย ๆ ออกได้อีกดังนี้

- (1) การคาดคะเนล่วงหน้าเกี่ยวกับการดำเนินเรื่องของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในข้อความ
- (2) แยกรายละเอียดในข้อความว่าส่วนใดเป็นใจความสำคัญและส่วนใดเป็นใจความย่อย ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทราบจุดมุ่งหมายของแต่ละข้อความ

- (3) เชื่อมโยงรายละเอียดของข้อความในตอนต้นเข้ากับรายละเอียดที่อ่านจากข้อความต่าง ๆ
- (4) ตั้งคำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญของข้อความเพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจ

2) กลวิธีเฉพาะเรื่อง (local strategy)

ผู้อ่านจะใช้กลวิธีนี้เมื่อไม่มีความเข้าใจการอ่านข้อความเพียงบางส่วนเท่านั้น กลวิธีนี้ยังสามารถแบ่งย่อยๆ ออกได้อีกดังนี้

- (1) การถอดความเพื่อเป็นการทดสอบว่ามีความเข้าใจรายละเอียด โดยมากแล้วผู้อ่านจะสรุปและเรียบเรียงรายละเอียดออกมาเป็นภาษาของตนเอง ดังนั้นความถูกต้องในการถอดความจึงขึ้นอยู่กับระดับความเข้าใจการอ่านด้วย
- (2) การอ่านซ้ำ ผู้อ่านจะอ่านเฉพาะส่วนที่ยังไม่เข้าใจจากการอ่านรอบแรก
- (3) การตั้งคำถาม เพื่อค้นหาความหมายของคำศัพท์ที่ยังไม่ทราบความหมาย

อาจกล่าวได้ว่า นอกจากผู้สอนจะฝึกให้ผู้อื่นได้อ่านด้วยวิธีการหลายๆ วิธีแล้วผู้เรียนเองก็จะต้องรู้จักใช้กลวิธีในการอ่านเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องที่อ่านและประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับต่อไป

6. การจัดกิจกรรมการสอนทักษะการอ่าน

เมื่อผู้สอนเตรียมบทอ่าน กำหนดจุดประสงค์ในการอ่าน และเลือกแนวทางการสอนและวิธีการอ่านแล้วขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการสอนอ่านคือ การจัดกิจกรรมการอ่านเพื่อให้บรรลุผลตามแผนการสอน โดยในการจัดกิจกรรมการสอนทักษะการอ่านผู้สอนควรจัดเป็น 3 ระยะ คือ

- 6.1 กิจกรรมก่อนการสอนอ่าน
- 6.2 กิจกรรมระหว่างการสอนอ่าน
- 6.3 กิจกรรมหลังการสอนอ่าน

6.1 กิจกรรมก่อนการสอนอ่าน

กิจกรรมก่อนการสอนอ่านเป็นการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะอ่านและปูพื้นความรู้ และคำศัพท์ในเรื่องที่จะอ่าน ซึ่งอาจจัดกิจกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 1) ให้คาดเดาเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน การคาดคะเนอาจจะถูกหรือผิดก็ได้ เช่น นำบทอ่านเกี่ยวกับวัฒนธรรมการกินของชาวญี่ปุ่นมาให้อ่าน ให้ลองนึกภาพถึงคำศัพท์ที่ควรรู้จักในเรื่องนี้ว่าจะมีอะไรบ้าง แล้วให้ใช้วิธีอ่านแบบต้องการข้อมูลเฉพาะเจาะจง (scanning) ว่ามีคำศัพท์ที่ผู้เรียนบอกไว้หรือไม่
- 2) ให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียงหรือรูปภาพและการแสดงท่าทาง และให้คำถามไว้ก่อนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกการอ่านแบบผ่านไปเร็ว ๆ (skimming) เพื่อหาคำตอบที่ครูดถามไว้หรือที่ตนตั้งคำถามที่อยากรู้คำตอบไว้ก่อน

- 3) ให้อ่านทัศนวัสดุ (เช่น รูปภาพ ภาพถ่าย แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ วารสาร) หรือฟังสื่อวัสดุ (เช่น เพลง เทป ข่าว) หรือดูสื่อทัศนวัสดุ (ได้แก่ วิดีโอ โทรทัศน์) เป็นต้น
- 4) โดยการนำเสนอย่อหน้าแรกของเรื่องที่จะอ่าน
- 5) เล่นเกมส์หรือการแสดงสาธิต
- 6) เขียนแผนภูมิความหมายหรือการเล่าเรื่อง

6.2 กิจกรรมระหว่างการสอนอ่าน

กิจกรรมระหว่างการสอนอ่านเป็นกิจกรรมที่ผู้สอนนำมาใช้ฝึกทักษะขณะที่ยังอ่านเนื้อเรื่องซึ่งจะช่วยฝึกทักษะการอ่านเพื่อให้เกิดความเข้าใจดียิ่งขึ้น ซึ่งอาจจัดกิจกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 1) ให้อ่านแบบผ่านไปเร็ว ๆ เพื่อให้ได้ประโยคสำคัญ และอ่านแบบหารายละเอียด เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านได้
- 2) ให้ลำดับเรื่อง โดยตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ คือ เป็นย่อหน้า หรือเป็นประโยคก็ได้ ให้ผู้เรียนจำในส่วนของตนไว้ แล้วลำดับข้อความ ถ้าจะให้ยากขึ้นก็จะเป็นส่วนย่อย ๆ หรือตัดเป็นรอยหยัก ๆ ให้ผู้เรียนต่อความเองก็ได้
- 3) ให้สรุปใจความสำคัญ โดยให้ผู้เรียนอนุมานจากเรื่องที่อ่านทั้งหมด ซึ่งผู้สอนอาจให้สรุปหรือตั้งชื่อเรื่องให้แปลกไปจากชื่อเรื่องเดิมก็ได้ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะสรุปใจความสำคัญของเรื่องทั้งหมดได้ ผู้เรียนจะต้องรู้จักการจับใจความสำคัญและฝึกฝนให้ชำนาญก่อน ซึ่งมีขั้นตอนง่าย ๆ ดังนี้

(1) การจับใจความสำคัญของประโยค (文の要点)

วิธีการจับใจความสำคัญของประโยคเริ่มจากความเข้าใจโครงสร้างของประโยค (文の構成) ก่อนและหลังจากนั้นใช้วิธีวิเคราะห์ส่วนขยาย แล้วตัดส่วนที่ไม่จำเป็นให้เหลือเฉพาะส่วนที่เป็นใจความสำคัญเท่านั้น

(2) การจับใจความสำคัญของย่อหน้า (段落の要点)

การจับใจความสำคัญของย่อหน้าก็คือ การค้นหาประโยคใจความสำคัญ (中心文) ของย่อหน้านั้น ๆ ให้พบ โดยส่วนใหญ่มักวางอยู่ต้นย่อหน้าหรือท้ายย่อหน้า

(3) การจับใจความสำคัญของเรื่อง (文章の要点)

ก่อนจับใจความต้องทราบว่าย่อหน้าใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าคืออะไร และอยู่ที่ใดของย่อหน้า โดยขณะอ่านต้องตั้งคำถามไว้ในใจเสมอว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อใด อย่างไร ทำไม เพื่อให้ช่วยจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ใจความสำคัญของเรื่องมักปรากฏอยู่ในย่อหน้าแรก ซึ่งเป็นส่วนเริ่มต้นหรือปรากฏอยู่ในย่อหน้าสุดท้ายซึ่งเป็นบทสรุปของเรื่อง

- 4) ให้หาความสัมพันธ์ระหว่างประโยคว่ามีสิ่งบ่งชี้สัมพันธ์ความใดแสดงความหมายชัดเจนในเรื่องที่อ่าน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีที่สุด
- 5) ให้หาจุดประสงค์และทัศนคติของผู้เขียน เป็นการฝึกให้หาความหมายที่ไม่ปรากฏในข้อความที่อ่าน
- 6) ให้เล่าเรื่องโดยสรุป

6.3 กิจกรรมหลังการสอนอ่าน

กิจกรรมหลังการอ่านเป็นกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หรือแสดงความสามารถเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ หรือประเมินผลความเข้าใจเรื่องจากการอ่านของผู้เรียน โดยกิจกรรมที่ทำอาจจะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูดและการเขียนก็ได้ ดังตัวอย่างกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) ให้ผู้เรียนกล่าวถึงประโยชน์ที่อ่านเรื่อง ว่าให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง
- 2) ให้ผู้เรียนกล่าวถึงความรู้สึกของตนเองและตัวละครในเรื่องที่อ่าน
- 3) ให้เขียนออกเป็นบทสนทนาระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่อง
- 4) ให้แสดงบทบาทสมมติ โดยสวมบทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่อง
- 5) ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและของผู้เรียน

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาญี่ปุ่นนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรมการสอนอ่านทั้งสามขั้นตอนอย่างลึกซึ้ง ที่สำคัญไปกว่านั้นคือ การที่ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านซึ่งอาจจะเหมือนกับที่นำเสนอไว้หรือประยุกต์ให้สอดคล้องกับขั้นตอนการสอน ลักษณะของผู้เรียน รวมทั้งตัวผู้สอนเองจะต้องศึกษาค้นคว้าประกอบขึ้นโดยการวิเคราะห์บริบทการสอนและคำนึงหลักการดังที่เสนอไว้ในข้อ 3 ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

7. การวัดและประเมินผลการสอนทักษะการอ่าน

การเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นนั้น นอกจากผู้สอนจะคำนึงถึงการตั้งจุดประสงค์ การจัดกิจกรรมการสอน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แล้ว ผู้สอนยังต้องคำนึงถึงการประเมินผลทักษะการอ่านอีกด้วยซึ่งต้องสอดคล้องกันโดยตลอด

ทักษะอ่านเป็นทักษะที่เสริมพัฒนาการอ่านทักษะอื่น ๆ คือ ฟัง-พูดและเขียน ดังนั้นการประเมินผลอาจทำได้โดยให้ผู้เรียนอ่านแล้วแสดงความเข้าใจเรื่องที่อ่านโดยใช้แบบทดสอบประเภทต่าง ๆ หรือให้แสดงความเข้าใจเรื่องที่อ่านออกมาโดยใช้ทักษะการฟัง-พูดหรือเขียนก็ได้ ผู้สอนควรประเมินผลการสอนเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนโดยทำหลาย ๆ ครั้งระหว่างภาคเรียน และประเมินผลแบบสรุปเพื่อวัดสัมฤทธิ์ผลในปลายภาคเรียนอีกครั้งหนึ่ง ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคำถามแบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบในข้อสอบการอ่าน

- 1) ให้ความหมายของศัพท์ เช่น 「ボッコちゃん」は何ですか。
- 2) ให้ออกเกี่ยวกับเครื่องสัมพันธภาพความระหว่างประโยค เช่น () には何が入りますか。
- 3) ให้ความหมายของคำบ่งชี้บริบทต่าง ๆ เช่น 「それ」は何を示していますか。
- 4) ให้เลือกข้อความถูกต้องตามเนื้อหาของเรื่อง เช่น 本文の内容と合っているものには○、合っていないものには×をつけてください。
- 5) ให้ความหมายจากประโยคที่กำหนดให้ เช่น 「電話からにげられなくなった」のはどうしてですか。
- 6) ให้ออกคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เช่น 門の前の建物は何ですか。
- 7) ให้เรียงลำดับเรื่องที่อ่านให้ถูกต้อง เช่น 次の文を意味が通るように並べ替え、() の中に順

番の数字を入れなさい。

- 8) ให้เติมคำลงในช่องว่างให้ได้ใจความสมบูรณ์ เช่น (イ) に入る文は どれですか。
- 9) ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านอย่างง่าย ๆ เช่น この人はどんな人ですか。一番いいものをひとつ選びなさい。
- 10) ให้เติมคำลงในช่องว่างให้โดยใช้วิธีโคลซ (cloze test) เช่น 次の文章の () の中に、あとにあげた語句を入れなさい。
- 11) ให้หาสรุปใจความสำคัญของเรื่องแบบมีตัวเลือกให้ตอบ เช่น 本文の要点を簡潔にまとめた文はどれですか。
- 12) ให้ตั้งชื่อเรื่อง เช่น この文章にタイトルをつけるとしたら、どれが一番適当ですか。

8. บทสรุป

การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศในประเทศไทย ทักษะการอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่สำคัญในการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ย่อมต้องใช้วิธีการอ่านเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความเข้าใจและเพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้นการสอนทักษะการอ่านที่ถูกวิธีและการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกอ่านอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นได้อย่างถูกต้องและเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน ดังนี้

- 1) ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์และหลักไวยากรณ์จากเนื้อหาที่อ่าน
- 2) ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน
- 3) ผู้เรียนเกิดทักษะการตีความและทักษะการแปลความเพื่อสื่อความให้ตนเองและผู้อื่นเข้าใจได้
- 4) ผู้เรียนเกิดการขยายความเรื่องที่อ่านและนำไปสู่การบูรณาการด้านการสื่อสารทักษะสัมพันธ์ทั้ง 4 คือทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน
- 5) ผู้เรียนเกิดทักษะการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ขึ้นจากการที่ผู้อ่านลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่อ่านได้ และตอบคำถามของเนื้อหาที่อ่านถูกต้อง
- 6) ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ว่ามีทักษะการอ่านที่ดีและถูกต้องหรือไม่โดยประเมินจาก ความเร็วในการอ่านความเข้าใจเนื้อหา ความสนใจการอ่าน หรือความสนุกสนานในการอ่าน เป็นต้น
- 7) ผู้เรียนมีความสนใจใฝ่รู้และสนุกสนานเพลิดเพลินกับการอ่านงานเขียนภาษาญี่ปุ่นจากสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

จะเห็นได้ว่า หากครูผู้สอนเรียนรู้และตระหนักในหลักการ และขั้นตอนการสอนทักษะการอ่านที่ได้นำเสนอไว้ในบทความนี้ และนำไปประยุกต์หรือบูรณาการให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียนหรือบริบทของสถานศึกษาที่มีทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้การสอนทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นประสบผลสำเร็จ

บรรณานุกรม

石田敏子 (1995) 『日本語教授法』 大修館書店

高見澤孟 (1996) 『はじめての日本語教育・2 日本語教授法入門』 凡人社

松井嘉和 (1997) 「Ⅱ. 研究の動向 2—日本語教育(研究): ⑥読解教育」 『日本語教育 展望 1997』
94号、日本語教育学会、

菊池民子 (1997) 「日本語の読解におけるテキスト構造の影響と読解前指導の効果」 『日本語教育』
95号、日本語教育学会、25-36

庭野三省 (2000) 『多読で読解の授業を変える』 明治図書

Irwin, J.W. (1991). Teaching Reading Comprehension Processes. New Jersey : Prentice-Hall.

Reutzel, D.R. (2003). Strategies for reading assessment and instruction : helping every child succeed.
(2nd.ed.) New Jersey : Pearson Education.

Susmita, P. (2004). Reading strategy instruction through mental modeling. *ELT Journal*, 4(58), 355-361

วิสาข์ จิตวิวัฒน์ (2543). การสอนอ่านภาษาอังกฤษ. (พิมพ์ครั้งที่ 2) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บัณฑิต จัตรีโรจน์ (2549). การสอนอ่านภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.